

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

27. mai 2019*

Eelotsusetaotlus – Eelotsuse kiirmenetlus – Politseikoostöö ja õiguslane koostöö kriminaalasjades – Euroopa vahistamismäärus – Raamotsus 2002/584/JSK – Artikli 6 lõige 1 – Mõiste „vahistamismääruse teinud õigusasutus“ – Liikmesriigi prokuratuuri tehtud Euroopa vahistamismäärus – Staatus – Alluvussuhe täitevvõimuorganiga – Justiitsministeeriumi pädevus anda individuaalseid juhiseid – Sõltumatuse tagatise puudumine

Liidetud kohtuasjades C-508/18 ja C-82/19 PPU,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Supreme Courti (Iirimaa kõrgeim kohus) 31. juuli 2018. aasta otsusega ja High Courti (kõrge kohus, Iirimaa) 4. veebruari 2019. aasta otsusega esitatud kaks eelotsusetaotlust, mis saabusid Euroopa Kohtusse vastavalt 6. augustil 2018 ja 5. veebruaril 2019, Euroopa vahistamismääruste täitmise menetluses järgmiste isikute suhtes:

OG (C-508/18),

PI (C-82/19 PPU),

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident R. Silva de Lapuerta, kodade presidendid A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Vilaras, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen, K. Jürimäe (ettekandja) ja C. Lycourgos, kohtunikud L. Bay Larsen, M. Safjan, D. Šváby, S. Rodin ja I. Jarukaitis,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades High Courti (kõrge kohus) 4. veebruari 2019. aasta taotlust, mis saabus Euroopa Kohtusse 5. veebruaril 2019, lahendada eelotsusetaotlus kohtuasjas C-82/19 PPU Euroopa Kohtu kodukorra artikli 107 alusel kiirmenetluses,

arvestades neljanda koja 14. veebruari 2019. aasta otsust see taotlus rahuldada,

arvestades kirjalikku menetlust ja 26. märtsi 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- OG, esindajad: E. Lawlor, *BL*, ja R. Lacey, *SC*, keda volitas *solicitor* M. Moran,
- PI, esindajad: *barrister* D. Redmond ja R. Munro, *SC*, keda volitas *solicitor* E. King,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

- Minister for Justice and Equality, esindajad: J. Quaney, M. Browne, G. Hodge ja A. Joyce, keda abistasid B. M. Ward, *BL*, A. Hanrahan, *BL*, ja J. Benson, *BL*, ning P. Carroll, *SC*,
- Taani valitsus, esindajad: P. Z. L. Ngo ja J. Nymann-Lindegren,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze, J. Möller, M. Hellmann ja A. Berg, hiljem M. Hellmann, J. Möller ja A. Berg,
- Prantsuse valitsus, esindajad: D. Colas, D. Dubois ja E. de Moustier,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* S. Faraci,
- Leedu valitsus, esindajad: V. Vasiliauskiene, J. Prasauskiene, G. Taluntyte ja R. Krasuckaitė,
- Ungari valitsus, esindajad: M. Z. Fehér ja Z. Wagner,
- Madalmaade valitsus, esindajad: M. K. Bulterman ja J. Langer,
- Austria valitsus, esindajad: G. Hesse, K. Ibili ja J. Schmoll,
- Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,
- Euroopa Komisjon, esindajad: R. Troosters, J. Tomkin ja S. Grünheid,

olles 30. aprilli 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlused puudutavad seda, kuidas tõlgendada nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT 2002, L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34), muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK (ELT 2009, L 81, lk 24) (edaspidi „raamotsus 2002/584“), artikli 6 lõiget 1.
- 2 Taotlused on esitatud Iirimaal kahe Euroopa vahistamismääruse täitmise raames, mille kohtuasjas C-508/18 tegi 13. mail 2016 Staatsanwaltschaft bei dem Landgericht Lübeck (Lübecki esimese astme kohtu juures asuv prokuratuur, Saksamaa; edaspidi „Lübecki prokuratuur“) OG suhtes alustatud kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks ning kohtuasjas C-82/19 PPU 15. märtsil 2018 Staatsanwaltschaft Zwickau (Zwickau prokuratuur, Saksamaa) PI suhtes alustatud kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Raamotsuse 2002/584 põhjendused 5, 6, 8 ja 10 on sõnastud järgmiselt:

„(5) Tulenevalt eesmärgist kujundada Euroopa Liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks tuleks kaotada liikmesriikidevaheline väljaandmine ja asendada see õigusasutustevahelise üleandmissüsteemiga. Lisaks sellele võimaldab süüdimõistetute kriminaalkaristuste täitmiseks või kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks uue lihtsustatud üleandmissüsteemi sisseviimine

kõrvaldada keerukuse ja võimalikud viivitused, mis on omased praegusele väljaandmiskorrale. Tavapärased koostöösuhted, mis on siiani domineerinud liikmesriikide vahel, tuleks asendada kriminaalasjades tehtud otsuste vaba liikumisega, mis hõlmaks nii kohtuotsuse eelseid kui lõplikke otsuseid vabadusel, turvalisusel ning õigusel rajaneva ala raamistikus.

- (6) Käesolevas raamotsuses sätestatud Euroopa vahistamismäärus on esimene kindel meede kriminaalõiguse valdkonnas, millega kohaldatakse vastastikuse tunnustamise põhimõtet, mida Euroopa Ülemkogu nimetas õiguslase koostöö nurgakiviks.

[...]

- (8) Euroopa vahistamismääruse täitmise kohta tehtud otsuseid tuleb piisavalt kontrollida, mis tähendab, et selle liikmesriigi õigusasutus, kus tagaotsitav on vahistatud, peab tegema otsuse tema üleandmise kohta.

[...]

- (10) Euroopa vahistamismääruse toimimine põhineb suurel liikmesriikidevahelisel usaldusel. Selle kohaldamise võib peatada ainult siis, kui üks liikmesriik on raskelt ja jätkuvalt rikkunud [EL] lepingu artikli 6 lõikes 1 sätestatud põhimõtteid ja kui rikkumise on nimetatud lepingu artikli 7 lõike 1 alusel kindlaks teinud nõukogu ja sellel on [EL] artikli 7 lõikes 2 sätestatud tagajärjed.“

- 4 Raamotsuse artiklis 1 „Euroopa vahistamismääruse määratlus ja selle täitmise kohustus“ on sätestatud:
- „1. Euroopa vahistamismäärus on liikmesriigi väljaantud kohtuotsus, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmise või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.
2. Liikmesriigid täidavad mis tahes Euroopa vahistamismääruse vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele.
3. Käesolev raamotsus ei mõjuta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse aluspõhimõtteid, mis on kirja pandud [EL] artiklis 6.“
- 5 Raamotsuse artiklites 3, 4 ja 4a on ette nähtud Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise kohustuslikud ja vabatahtlikud alused. Raamotsuse artikkel 5 käsitleb vahistamismääruse teinud liikmesriigis teatavatel juhtudel antavaid tagatise.
- 6 Raamotsuse 2002/584 artiklis 6 „Pädevate õigusasutuste määramine“ on ette nähtud:
- „1. Vahistamismääruse teinud õigusasutus on vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusasutus, mis on pädev tegema Euroopa vahistamismäärust selle riigi õiguse alusel.
2. Vahistamismäärust täitev õigusasutus on vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigusasutus, mis on pädev Euroopa vahistamismäärust täitma selle riigi õiguse alusel.
3. Iga liikmesriik teatab nõukogu peasekretariaadile, milline on tema õiguse alusel pädev õigusasutus.“

Iiri õigus

- 7 2003. aasta Iiri Euroopa vahistamismääruse seadusega (Irish European Arrest Warrant Act 2003), põhikohtuasjadele kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „Euroopa vahistamismääruse seadus“), võetakse raamotsus 2002/584 üle Iiri õigusesse. Euroopa vahistamismääruse seaduse § 2 lõike 1 esimeses lõigus on ette nähtud:

„õigusasutus“ – kohtunik, eeluurimiskohtunik või muu isik, kes on asjaomase liikmesriigi õiguse kohaselt volitatud täitma ülesandeid, mis on identsed või sarnased ülesannetega, mida § 33 kohaselt täidab [Iirimaa] kohus.“

- 8 Euroopa vahistamismääruse seaduse § 20 sätestab:

„(1) Menetlustes, mille suhtes kohaldatakse käesolevat seadust, võib High Court [(kõrge kohus, Iirimaa)] juhul, kui ta leiab, et talle esitatud teave või dokumendid ei ole piisavad selleks, et ta saaks täita talle käesoleva seadusega pandud ülesandeid, nõuda vahistamismääruse teinud õigusasutuselt või vajaduse korral vahistamismääruse teinud riigilt tema poolt määratletud täiendavate dokumentide või teabe esitamist tema määratud tähtaja jooksul.

(2) Riigi keskasutus võib juhul, kui ta leiab, et talle käesoleva seaduse kohaselt esitatud teave või dokumendid ei ole piisavad selleks, et tema või High Court [(kõrge kohus)] saaks täita talle käesoleva seadusega pandud ülesandeid, nõuda vahistamismääruse teinud õigusasutuselt või vajaduse korral vahistamismääruse teinud riigilt tema poolt määratletud täiendavate dokumentide või teabe esitamist tema määratud tähtaja jooksul. [...]“

Saksa õigus

- 9 Saksamaa kohtute seadus (Gerichtsverfassungsgesetz; edaspidi „GVG“) §-is 146 on ette nähtud:

„Prokuratuuri ametnikud peavad täitma kõrgemate ametnike ametlikke korraldusi.“

- 10 GVG §-is 147 on ette nähtud:

„Järelevalve ja juhtimise eest vastutab:

1. Saksamaa Liitvabariigi peaprokuröri ja prokuröride suhtes Bundesminister der Justiz und für Verbraucherschutz [(Saksamaa Liitvabariigi justiits- ja tarbijakaitseminister)];

2. liidumaa prokuratuuri ametnike suhtes Landesjustizverwaltung [(liidumaa justiitsasutus)];

3. ringkonnaprokuratuuri ametnike suhtes liidumaa kõrgeima üldkohtu ja liidumaa esimese astme või apellatsioonikohtu juures tegutseva prokuratuuri kõrgeim ametnik.

[...]“.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

Kohtuasi C-508/18

- 11 OG on Leedu kodanik, kelle elukoht on Iirimaa. 13. mail 2016 taotleti Lübecki prokuratuuri tehtud Euroopa vahistamismääruse alusel tema üleandmist kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks seoses OG poolt väidetavalt 1995. aastal toime pandud kuriteoga, mille prokurör kvalifitseeris „tahtlikuks tapmiseks, raske kehavigastuse tekitamiseks“.
- 12 OG vaidlustas Euroopa vahistamismääruse kehtivuse High Courtis (kõrge kohus), tuginedes eelkõige asjaolule, et Lübecki prokuratuur ei ole raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses „õigusasutus“.
- 13 Selle väite toetuseks esitas OG õigusliku arvamuse, mille on koostanud Saksa advokaat ja millest nähtub muu hulgas, et Saksa õiguses ei ole prokuratuuril kohtule omast autonoomset ja sõltumatut staatust, vaid see kuulub haldushierarhiasse, mille tipus on justiitsministeerium, mistõttu esineb üleandmismenetlustesse poliitilise sekkumise oht. Lisaks ei ole prokuratuur õigusasutus, kes on pädev andma korraldust isiku kinnipidamiseks või vahistamiseks, välja arvatud erakorralistel asjaoludel. See pädevus on ainult kohtunikul või kohtul. Prokuratuur on omakorda pädev täitma kohtuniku või kohtu välja antud riiklikku vahistamismäärust, tehes vajaduse korral Euroopa vahistamismääruse. OG suhtes tehtud Euroopa vahistamismääruse väljaandmisel ei olnud seega kaasatud ühtegi „õigusasutust“ raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses.
- 14 Neil asjaoludel pöördus High Court (kõrge kohus) Iirimaa keskasutuse vahendusel Lübecki prokuratuuri poole, et saada lisateavet asjaolude kohta, mille OG esitas seoses selle prokuratuuri „õigusasutuse“ staatuse kohta, arvestades eelkõige 10. novembri 2016. aasta kohtuotsust Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858) ja 10. novembri 2016. aasta kohtuotsust Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860).
- 15 Lübecki prokuratuur vastas sellele taotlusele 8. detsembril 2016 ja märkis, et Saksa õiguse kohaselt on prokuratuur riigisiseste kohtutega samaväärne karistusõigusorgan, kelle ülesanne on süüdistuse esitamine ja kriminaalmenetluses osalemine. Tema ülesanne on eelkõige tagada uurimismenetluse seaduslikkus, nõuetekohasus ja tõrgeteta sujumine. Prokuratuur loob kohtuvõimu teostamiseks vajalikud eeltingimused ja täidab kohtuotsuseid. Erinevalt kohtunikest on tal õigus algatada uurimismenetlusi.
- 16 Lübecki prokuratuuri ja Schleswig-Holsteinischen Ministerium für Justizi (Schleswig-Holsteini liidumaa justiitsministeerium, Saksamaa) vaheliste seoste kohta märkis Lübecki prokuratuur, et ministeeriumil ei ole tema suhtes mingit juhiste andmise pädevust. Riigisisese õiguse kohaselt võib ainult Staatsanwaltschaft beim Schleswig-Holsteinischen Oberlandesgericht (peaprokurör Schleswig-Holsteini liidumaa kõrgeima kohtu juures, Saksamaa) (edaspidi „peaprokurör“), kes on selle liidumaa prokuratuuri eesotsas, anda Leitenden Oberstaatsanwalt der Staatsanwaltschaft Lübeckile (Lübecki prokuratuuri juhtiv prokurör, Saksamaa) juhiseid. Lisaks on juhiste andmise pädevus reguleeritud Saksamaa Liitvabariigi põhiseadusega ja kriminaalmenetluses kohaldatava seaduslikkuse põhimõttega, mis tuleneb omakorda õigusriigi põhimõttest. Kuigi see ministeerium võib vajaduse korral peaprokuröri suhtes kasutada „välist“ juhiste andmise pädevust, on ta kohustatud neid põhimõtteid järgima. Lisaks peab ta Schleswig-Holsteini liidumaal teavitama Landtagi (liidumaa parlament, Saksamaa) presidenti, kui ta annab peaprokurörile juhiseid. Käesolevas asjas ei andnud see ministeerium OG-ga seoses peaprokurörile mingeid juhiseid ning viimane ei andud neid ka Lübecki prokuratuurile.

- 17 High Court (kõrge kohus) lükkas 20. märtsil 2017 tagasi OG argmendi, mille kohaselt ei ole Lübecki prokuratuur raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses „õigusasutus“. Court of Appealile (apellatsioonikohus, Iirimaa) esitati High Courti (kõrge kohus) otsuse peale appellatsioonkaebus, mille ta jättis rahuldamata.
- 18 Eelotsusetaotluse esitanud Supreme Court (Iirimaa kõrgeim kohus) andis loa esitada Court of Appealile (apellatsioonikohus) otsuse peale kassatsioonkaebus.
- 19 Arvestades eelotsusetaotluse esitanud kohtu käsutuses olevaid tõendeid, on tal kahtlusi, kas Lübecki prokuratuur vastab sõltumatuse tingimusele ja tingimusele, mille kohaselt peab ta osalema kriminaalasjades õigusemõistmises, nagu on sedastatud 29. juuni 2016. aasta kohtuotsusest Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483), 10. novembri 2016. aasta kohtuotsusest Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858), 10. novembri 2016. aasta kohtuotsusest Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860) ja 10. novembri 2016. aasta kohtuotsusest Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861) tulenevas Euroopa Kohtu praktikas, et tegemist oleks raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses „õigusasutusega“.
- 20 Kõnealune kohus leiab, et Saksamaa prokuratuuri institutsionaalset struktuuri arvestades näib Lübecki prokuratuur alluvat täitevvõimu korraldustele. Tal on seega kahtlused selle suhtes, et prokuratuur vastab sellest kohtupraktikast tulenevatele põhimõtetele, ning et tema menetluses olevas kohtuasjas on prokuratuuri sõltumatust võimalik kindlaks teha ainuüksi asjaolu alusel, et täitevvõim ei ole OG suhtes vahistamismääruse tegemisel andnud ühtegi korraldust või juhust.
- 21 Veel märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuigi prokuratuuril on Saksamaal õigusemõistmises oluline roll, täidab ta kohtutest või kohtunikest erinevaid ülesandeid. Seega, kui ka eeldada, et sõltumatuse kriteerium on täidetud, ei ole kindel, et prokuratuur vastab õigusemõistmise või õigusemõistmises osalemise tingimusele, mis on vajalik raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses „õigusasutuseks“ kvalifitseerumiseks.
- 22 Neil asjaoludel otsustas Supreme Court (kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas prokuratuuri sõltumatus täitevvõimust tuleb kindlaks määrata vastavalt tema seisundile asjaomasel riiklikus õigussüsteemis? Kui vastus on eitav, siis milliste kriteeriumide alusel määratakse kindlaks sõltumatus täitevvõimust?
2. Kas prokuratuur, kes võib liikmesriigi õiguse alusel saada justiitsministeeriumilt otseselt või kaudselt juhiseid või korraldusi, on täitevvõimust piisavalt sõltumatu, et teda saaks käsitada „õigusasutusena“ raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses?
3. Kui vastus on jaatav, siis kas prokuratuur peab olema täitevvõimust ka funktsionaalselt sõltumatu ning milliste kriteeriumide alusel määratakse kindlaks funktsionaalne sõltumatus?
4. Kas juhul, kui sõltumatus täitevvõimust on tuvastatud, saab väita, et prokuratuur, kelle ülesanded piirduvad uurimise algatamise ja läbiviimise ning uurimise objektiivse ja õiguspärase läbiviimise tagamisega, süüdistuse esitamise, kohtuotsuste täitmise ja kriminaalasjade menetlemisega ning kes ei tee riiklikke vahistamismääruseid ega või täita õigusemõistmise ülesandeid, on „õigusasutus“ raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses?
5. Kas Lübecki prokuratuur on õigusasutus raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses?“

Kohtuasi C-82/19 PPU

- 23 Zwickau prokuratuur (Saksamaa) tegi Rumeenia kodaniku PI suhtes 15. märtsil 2018 Euroopa vahistamismääruse, et ta antaks üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks seoses kuriteoga, mis kvalifitseeriti „organiseeritud või relvastatud röövimiseks“. Eelotsusetaotluse esitanud kohus High Court (kõrge kohus) andis 12. septembril 2018 loa vahistamismääruse täitmiseks. PI peeti selle vahistamismääruse alusel 15. oktoobril 2018 kinni ning on alates sellest ajast vahi all.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitab, et tal on tekkinud sama probleem nagu Supreme Courtil (kõrgeim kohus) kohtuasjas C-508/18.
- 25 PI vaidlustas teda puudutava Euroopa vahistamismääruse täitmiseks toimuva üleandmise, tuginedes eelkõige asjaolule, et Zwickau prokuratuur ei ole raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses „õigusasutus“, mis on pädev tegema Euroopa vahistamismäärust.
- 26 Selle väite põhjendamiseks tugines PI samale õiguslikule arvamusele, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 13 seoses Lübecki prokuratuuriga, ning sama advokaadi arvamusele, mis puudutab Zwickau prokuratuuri.
- 27 Neil asjaoludel pöördus eelotsusetaotluse esitanud kohus Iirimaa keskasutuse vahendusel Zwickau prokuratuuri poole, et saada lisateavet tõendite kohta, mille PI esitas seoses selle prokuratuuri staatusega.
- 28 Viimatinimetatu edastas oma 24. jaanuari 2019. aasta vastuses eelotsusetaotluse esitanud kohtule Amtsgericht Zwickau (Zwickau esimese astme kohus, Saksamaa) tehtud riikliku vahistamismääruse, mis on PI suhtes tehtud Euroopa vahistamismääruse aluseks, ning täpsustas, et riikliku vahistamismääruse tegi sõltumatu kohtunik. Lisaks märkis Zwickau prokuratuur, et ta on raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 kohaselt Euroopa vahistamismääruse tegemiseks pädev asutus.
- 29 Zwickau prokuratuurile saadeti uus taotlus, et välja selgitada, kas ta asus samale seisukohale nagu Lübecki prokuratuur kohtuasjas C-508/18. Zwickau prokuratuur vastas 31. jaanuaril 2019 järgmiselt:
- „Vastuseks Teie 28. jaanuari 2019. aasta kirjale, millele Te lisasite Lübecki prokuratuuri [(Saksamaa)] edastatud dokumendid, kinnitan, et jagan Lübecki prokuratuuri seisukohta, mis puudutab prokuratuuri seisundit Saksamaa Liitvabariigi õigussüsteemis. Märgin lisaks, et Zwickau prokuratuuri poolt läbi viidud uurimismenetlus tagaotsitava isiku suhtes toimus täiesti sõltumatult ja ilma igasuguse poliitilise sekkumiseta. Ei Generalstaatsanwaltschaft Dresden [(Dresdeni peaprokuratuur, Saksamaa)] ega ka Justizminister des Freistaats Sachsen [(Saksimaa justiitsministeerium, Saksamaa)] ei ole andnud sellega seoses kordagi mingeid juhiseid.“
- 30 Neil asjaoludel on High Courtil (kõrge kohus), nii nagu ka Supreme Courtil (kõrgeim kohus) kohtuasjas C-508/18, tekkinud küsimus, milliseid kriteeriume peab liikmesriigi kohus kohaldama, et teha kindlaks, kas prokuratuur on raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses „õigusasutus“ või mitte.
- 31 Neil asjaoludel otsustas High Court (kõrge kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas prokuratuuri sõltumatus täitevvõimust tuleb kindlaks määrata vastavalt tema seisundile asjaomases riiklikus õigussüsteemis? Kui vastus on eitav, siis milliste kriteeriumide alusel määratakse kindlaks sõltumatus täitevvõimust?

2. Kas prokuratuur, kes võib liikmesriigi õiguse alusel saada justiitsministeeriumilt otseselt või kaudselt juhiseid või korraldusi, on täitevvõimust piisavalt sõltumatu, et teda saaks käsitada õigusasutusena raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses?
3. Kui vastus on jaatav, siis kas prokuratuur peab olema täitevvõimust ka funktsionaalselt sõltumatu ning milliste kriteeriumide alusel määratakse kindlaks funktsionaalne sõltumatus?
4. Kas juhul, kui sõltumatus täitevvõimust on tuvastatud, saab väita, et prokuratuur, kelle ülesanded piirduvad uurimise algatamise ja läbiviimise ning uurimise objektiivse ja õiguspärase läbiviimise tagamisega, süüdistuse esitamise, kohtuotsuste täitmise ja kriminaalasjade menetlemisega ning kes ei tee riiklikke vahistamismääruseid ega või täita õigusemõistmise ülesandeid, on „õigusasutus“ raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses?
5. Kas Zwickau prokuratuur on õigusasutus raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses?“

Menetlus Euroopa Kohtus

Kohtuasi C-508/18

- 32 Kohtuasjas C-508/18 eelotsusetaotluse esitanud kohus palus kohaldada Euroopa Kohtu kodukorra artikli 105 lõikes 1 ette nähtud kiirendatud menetlust.
- 33 Euroopa Kohtu presidendi 20. septembri 2018. aasta määrusega Minister for Justice and Equality (C-508/18 ja C-509/18, ei avaldata, EU:C:2018:766) jäeti see taotlus rahuldamata.
- 34 Euroopa Kohtu president tegi otsuse lahendada kohtuasi C-508/18 eelisjärjekorras.

Kohtuasi C-82/19 PPU

- 35 Kohtuasjas C-82/19 PPU eelotsusetaotluse esitanud kohus palus kohaldada eelotsusetaotluse kiirmenetlust, mis on ette nähtud kodukorra artiklis 107.
- 36 Selle taotluse põhjendamiseks viitas ta eelkõige asjaolule, et PI-lt on praegu võetud vabadus, oodates tema tegelikku üleandmist Saksa ametivõimudele.
- 37 Esiteks tuleb märkida, et selles kohtuasjas esitatud eelotsusetaotlus käsitleb raamotsuse 2002/584 tõlgendamist, mis kuulub EL toimimise lepingu kolmanda osa V jaotisega reguleeritud valdkonda, mis puudutab vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala. Eelotsusetaotluse saab seega lahendada kiirmenetluses.
- 38 Teiseks tuleb kohtupraktika kohaselt arvesse võtta asjaolu, et põhikohtuasjas kõnesolevalt isikult on praegu võetud vabadus ja tema vahi all pidamine sõltub põhikohtuasja lahendusest (vt selle kohta 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika). Eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgituste kohaselt peeti PI kinni tema suhtes tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmisel.
- 39 Neil asjaoludel otsustas Euroopa Kohtu neljas koda 14. veebruaril 2019 ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja olles ära kuulanud kohtujuristi seisukoha rahuldada eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotlus lahendada kohtuasjas C-82/19 PPU eelotsusetaotlus kiirmenetluses.
- 40 Samuti otsustati paluda Euroopa Kohtul määrata see kohtuasi läbivaatamiseks suurkojale.

- 41 Kuna kohtuasjad C-508/18 ja C-82/19 PPU on omavahel seotud, tuleb need kohtuotsuse tegemiseks liita.

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 42 Eelotsusetaotluse esitanud kohtud paluvad oma küsimustega, mida tuleb analüüsida koos, sisuliselt selgitada, kas raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses mõistet „vahistamismääruse teinud õigusasutus“ tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab liikmesriigi prokuratuure, kes on pädevad kriminaalasjades süüdistusi esitada ja kes on selle liikmesriigi sellise täiteväimuorganiga nagu justiitsminister alluvussuhtes ning kes võivad Euroopa vahistamismääruse tegemist puudutava otsuse puhul saada viimatinimetatult otseselt või kaudselt individuaalseid korraldusi või juhiseid.
- 43 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et liikmesriikide vastastikuse usalduse põhimõte ning vastastikuse tunnustamise põhimõte, mis ise tugineb liikmesriikidevahelisele vastastikusele usaldusele, on liidu õiguses väga olulised, kuna need võimaldavad luua ja säilitada sisepiirideta ala. Konkreetsemalt on vastastikuse usalduse põhimõtte kohaselt iga liikmesriik kohustatud eelkõige vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala osas eeldama – välja arvatud juhul, kui esineb erandlikke asjaolusid –, et kõik ülejäänud liikmesriigid järgivad liidu õigust ja eriti liidu õiguses tunnustatud põhiõigusi (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (Kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 44 Mis puudutab eelkõige raamotsust 2002/584, siis nähtub selle põhjendusest 6, et raamotsuses sätestatud Euroopa vahistamismäärus on esimene meede kriminaalõiguse valdkonnas, millega kohaldatakse vastastikuse tunnustamise põhimõtet.
- 45 Kõnealune põhimõte on välja toodud raamotsuse artikli 1 lõikes 2, mis näeb ette reegli, et liikmesriigid on kohustatud täitma mis tahes Euroopa vahistamismääruse selle põhimõtte alusel ja vastavalt raamotsuse sätetele. Vahistamismäärust täitvad õigusasutused ei või seega üldjuhul keelduda sellise määruse täitmisest, välja arvatud ammendavalt loetletud täitmisest keeldumise alustel, mis on ette nähtud raamotsuse artiklites 3, 4 ja 4a. Euroopa vahistamismääruse täitmisele võib seada üksnes sellise tingimuse, mis on raamotsuse artiklis 5 ammendavalt ette nähtud. Kuna Euroopa vahistamismääruse täitmine kujutab endast põhimõtet, siis on täitmisest keeldumine järelikult erand, mida tuleb tõlgendada kitsalt (vt selle kohta 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (Kohtusüsteemi puudused), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 46 Siiski eeldab vastastikuse tunnustamise põhimõte, et ainult Euroopa vahistamismäärused raamotsuse 2002/584 artikli 1 lõike 1 tähenduses kuuluvad raamotsuse sätete alusel täitmisele. Sellest artiklist nähtub, et Euroopa vahistamismäärus on „kohtuotsus“, mis eeldab, et selle on teinud „õigusasutus“ raamotsuse artikli 6 lõike 1 tähenduses (vt selle kohta 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, punkt 28, ja 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punkt 29).
- 47 Raamotsuse artikli 6 lõike 1 kohaselt on vahistamismääruse teinud õigusasutus vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusasutus, mis on pädev tegema Euroopa vahistamismäärust selle riigi õiguse alusel.
- 48 Kuigi vastavalt liikmesriikide menetlusautonoomia põhimõttele võivad liikmesriigid nimetada kooskõlas oma riigisisese õigusega „õigusasutuse“, kes on pädev Euroopa vahistamismäärust tegema, ei saa selle mõiste tähendust ja ulatust jätta liikmesriikide otsustada (vt selle kohta 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, punktid 30 ja 31, ja 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punktid 31 ja 32).

- 49 Seda mõistet tuleb kogu liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt, mis Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tähendab seda, et võetakse arvesse nii raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 sõnastust ja konteksti kui ka raamotsuse eesmärki (vt selle kohta 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, punkt 32, ja 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punkt 33).
- 50 Selles suhtes tuleb esiteks märkida, et Euroopa Kohus on juba leidnud, et selles sättes toodud väljend „õigusasutus“ ei viita mitte ainult liikmesriigi kohtunikele või kohtutele, vaid võimaldab laiemas tähenduses katta need ametiasutused, kes asjaomases õiguskorras osalevad kriminaalasjades õigusemõistmises, erinevalt muu hulgas ministeeriumidest ja politseiteenistustest, kes teostavad täitevvõimu (vt selle kohta 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, punktid 33 ja 35, ja 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punktid 34 ja 36).
- 51 Sellest tuleneb, et raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses mõiste „õigusasutus“ võib hõlmata liikmesriigi asutusi, mis ei ole tingimata kohtunikud või kohtud, kuid osalevad liikmesriigis kriminaalasjades õigusemõistmises.
- 52 Seda tõlgendust kinnitab esiteks raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 kontekst. Sellega seoses tuleb märkida, et raamotsus on kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö vahend ning raamotsus ei rajane mitte ainult kriminaalkohtute lõplike otsuste, vaid laiemalt selliste otsuste vastastikusel tunnustamisel, mille on teinud liikmesriikide õigusasutused kriminaalmenetluses, sealhulgas selle menetluse ühes etapis, milleks on süüdistuse esitamine.
- 53 Nimelt oli kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö – nagu see oli ette nähtud EL artiklis 31, mis on raamotsuse 2002/584 õiguslik alus – eesmärk eelkõige koostöö liikmesriikide õigusasutuste vahel nii seoses menetluse kui ka otsuste täitmisega.
- 54 Mõiste „menetlus“, mida tuleb mõista laias tähenduses, võib hõlmata kriminaalmenetlust tervikuna, see tähendab kohtueelset menetlust, kohtumenetlust ja kuriteos süüdi mõistetud isiku suhtes kriminaalkohtu lõpliku otsuse täitmist.
- 55 Seda tõlgendust kinnitab ELTL artikli 82 lõike 1 punkti d sõnastus, millega asendati EL artikkel 31 ja milles on nüüd täpsustatud, et õiguslane koostöö kriminaalasjades puudutab liikmesriikide õigusasutuste või samaväärsete asutuste vahelist koostööd kriminaalasjade menetlemisel ja otsuste täitmisel.
- 56 Teiseks kinnitab eeltoodud tõlgendust ka raamotsusega 2002/584 taotletav eesmärk, milleks raamotsuse põhjenduse 5 kohaselt on luua kriminaalasjades tehtud otsuste vaba liikumine, mis hõlmaks nii kohtuotsuse eelseid kui lõplikke otsuseid vabadusel, turvalisusel ning õigusel rajaneva ala raamistikus.
- 57 Raamotsuse 2002/584 eesmärk on nimelt karistusõiguse rikkumises süüdimõistetute või kahtlustatavate üleandmise uue lihtsustatud ja tõhusama süsteemi sisseviimisega hõlbustada ja kiirendada õiguslast koostööd, et aidata saavutada eesmärki kujundada Euroopa Liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks, põhinedes suurel liikmesriikidevahelisel usaldusel vastavalt vastastikuse tunnustamise põhimõttele (22. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Ardic, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 58 Nagu on ette nähtud raamotsuse artikli 1 lõikes 1, võib Euroopa vahistamismääruse tegemisel olla kaks eraldi eesmärki. Vahistamismäärus võidakse väljastada vahistamismääruse teinud liikmesriigis kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks samas riigis (vt selle kohta 21. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus B., C-306/09, EU:C:2010:626, punkt 49).

- 59 Kuna Euroopa vahistamismäärus lihtsustab selliste otsuste vaba liikumist, mis tehakse kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks enne kohtuotsuse tegemist, siis tuleb asuda seisukohale, et asutused, mis on riigisisese õiguse kohaselt pädevad selliseid otsuseid vastu võtma, võivad kuuluda raamotsuse kohaldamisalasse.
- 60 Käesoleva kohtuotsuse punktides 50–59 esitatud kaalutlustest tuleneb, et sellist asutust nagu prokuratuur, kes on kriminaalmenetluses pädev esitama kuriteo toimepanemises kahtlustatavale süüdistust, et ta kohtu alla anda, tuleb pidada liikmesriigi õigusemõistmises osalevaks.
- 61 Käesolevas asjas nähtub Euroopa Kohtu käsutuses oleva toimiku materjalidest, et Saksamaa Liitvabariigis on prokuratuuridel kriminaalmenetluse läbiviimisel oluline roll.
- 62 Saksamaa valitsus märkis Euroopa Kohtule esitatud seisukohtades sellega seoses, et kriminaalmenetlust reguleerivate Saksa õigusnormide kohaselt on kriminaalmenetluse alustamine prokuratuuride pädevuses, mistõttu on nad ainsana pädevad süüdistust esitama. Lisaks, vastavalt seaduslikkuse põhimõttele lasub neil prokuratuuridel põhimõtteliselt kohustus alustada uurimist iga kuriteo toimepanemises kahtlustatava suhtes. Sellest teabest nähtub seega, et üldiselt peavad need prokuratuurid kriminaalmenetluse raames looma selle liikmesriigi kriminaalkohtute poolt kohtuvõimu teostamiseks vajalikud eeltingimused.
- 63 Neil asjaoludel on võimalik asuda seisukohale, et sellised prokuratuurid osalevad asjaomases liikmesriigis kriminaalasjades õigusemõistmises.
- 64 Teiseks, kohtute sõltumatuse nõudele viidates on eelotsusetaotluse esitanud kohtutel kahtlused küsimuses, kas põhikohtuasjades asjasse puutuvad prokuratuurid vastavad sellele nõudele, arvestades, et nad kuuluvad hierarhilisse struktuuri, mis sõltub asjaomase liidumaa justiitsministeeriumist ja kus ministeeriumil on selliste üksuste suhtes nagu tema alluvuses olevad prokuratuurid kontrolli- ja juhtimispädevus või lausa juhiste andmise pädevus.
- 65 Sellega seoses olgu märgitud, et raamotsuse 2002/584 eesmärk on kehtestada otse õigusasutustevahelise üleandmise lihtsustatud süsteem, mis peab asendama poliitilise võimu sekkumist ja hindamist eeldava tavapärase suveräänsete riikide vahelise koostöösüsteemi, et tagada kriminaalasjades tehtud otsuste vaba liikumine vabadusel, turvalisusel ning õigusel rajaneval alal (vt selle kohta 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punkt 41).
- 66 Kui Euroopa vahistamismäärus on välja antud selleks, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks, peab nimetatud isikul menetluse esimeses staadiumis juba olema olnud võimalik tugineda menetluslikele tagatistele ja põhiõigustele, mille kaitsmise peab vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusasutus tagama vastavalt kohaldatavale riigisisesele õigusele, muu hulgas riikliku vahistamismääruse tegemisel (1. juuni 2016. aasta kohtuotsus Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, punkt 55).
- 67 Euroopa vahistamismääruse süsteem pakub seega tagaotsitavale menetluslike tagatiste ja põhiõiguste kahetasandilist kaitset, sest kohtulikule kaitsele, mis on ette nähtud esimesel tasandil, kui tehakse selline riigisisene otsus nagu riiklik vahistamismäärus, lisandub kaitse, mis tuleb tagada teisel tasandil, kui antakse välja Euroopa vahistamismäärus, mis võib toimuda kohe pärast kõnealuse riigisisese kohtuotsuse tegemist (1. juuni 2016. aasta kohtuotsus Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, punkt 56).
- 68 Seoses meetmega, mis nagu Euroopa vahistamismääruse tegemine võib kahjustada Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 6 ette nähtud isiku õigust vabadusele, eeldab see kaitse, et otsus, mis vastab tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele, võetakse vastu vähemalt ühel nendest kaitse kahest tasandist.

- 69 Sellest järeldub, et kui vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigus annab Euroopa vahistamismääruse tegemise pädevuse asutusele, mis küll osaleb selle liikmesriigi õigusemõistmises, kuid ei ole kohtunik või kohus, peab selline riigisisene otsus nagu riiklik vahistamismäärus, millel rajaneb Euroopa vahistamismäärus, vastama sellistele nõuetele.
- 70 Vastavus nendele nõuetele tagab seega vahistamismäärust täitvale õigusasutusele, et otsus teha Euroopa vahistamismäärus kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks rajaneb riigisisel menetlusel, mis allub kohtulikule kontrollile, ning et isikul, kelle suhtes on see riiklik vahistamismäärus tehtud, olid kõik seda liiki otsuste vastuvõtmiseks nõutavad tagatised, eelkõige tagatised, mis tulenevad raamotsuse 2002/584 artikli 1 lõikes 3 osutatud põhiõigustest ja õiguse aluspõhimõtetest.
- 71 Isiku õiguste kaitse teine tasand, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 67, eeldab, et õigusasutus, mis on pädev tegema Euroopa vahistamismäärust riigisisese õiguse alusel, kontrollib eelkõige vahistamismääruse tegemiseks vajalike tingimuste järgimist ning hindab, kas iga juhtumi eripäraseid asjaolusid arvestades on vahistamismääruse tegemine proportsionaalne (vt selle kohta 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punkt 47).
- 72 Nimelt peab just raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõikes 1 silmas peetud „vahistamismääruse teinud õigusasutus“, see tähendab asutus, kes lõppkokkuvõttes võtab vastu otsuse teha Euroopa vahistamismäärus, tagama kaitse teise tasandi, ning seda ka juhul, kui Euroopa vahistamismääruse aluseks on riigisisene otsus, mille on teinud kohtunik või kohus.
- 73 Seega peab raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses „vahistamismääruse teinud õigusasutus“ saama seda ülesannet täita objektiivselt, võttes arvesse kõiki süüstavaid ja õigustavaid asjaolusid, ja ilma et esineks oht, et tema otsustuspädevust piiraks väljastpoolt, eelkõige täitevvõimult tulevad korraldused või juhised, nii et ei ole mingit kahtlust, et otsus teha Euroopa vahistamismäärus on selle asutuse, mitte aga lõppkokkuvõttes täitevvõimu pädevuses (vt selle kohta 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punkt 42).
- 74 Järelikult peab vahistamismääruse teinud õigusasutusel olema võimalik anda vahistamismäärust täitvale õigusasutusele tagatis, et vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguskorras ette nähtud tagatise arvestades tegutseb ta Euroopa vahistamismääruse tegemisega seotud ülesannete täitmisel sõltumatult. See sõltumatus nõuab, et on olemas põhikirjalised ja korralduslikud eeskirjad, mis tagaksid, et vahistamismääruse teinud õigusasutuse puhul ei esine mingit ohtu, et ta saab vahistamismääruse tegemise otsuse vastuvõtmisel eelkõige täitevvõimult individuaalseid juhiseid.
- 75 Lisaks, kui vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigus annab Euroopa vahistamismääruse tegemise pädevuse asutusele, mis küll osaleb selle liikmesriigi õigusemõistmises, kuid ei ole ise kohus, peab vahistamismääruse tegemise otsuse peale ning eelkõige sellise otsuse proportsionaalsuse kontrollimiseks saama selles liikmesriigis esitada kohtule kaebuse, mis vastab täielikult tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele.
- 76 Käesolevas asjas nähtub tõepoolest eelotsusetaotlustes esitatud teabest, mida kinnitas Saksamaa valitsus Euroopa Kohtu istungil, et Saksamaa prokuratuuridel on objektiivsuskohustus ning nad ei pea uurimise käigus välja selgitama mitte ainult süüstavaid, vaid ka õigustavaid asjaolusid. Siiski nähtub sellest teabest, et GVG §-de 146 ja 147 kohaselt on justiitsministeeriumil nende prokuratuuride suhtes „väline“ juhiste andmise pädevus.
- 77 Nagu see valitsus Euroopa Kohtu istungil kinnitas, annab juhiste andmise pädevus ministeeriumile õiguse mõjutada otseselt prokuratuuri otsust teha või olenevalt olukorrast mitte teha Euroopa vahistamismäärust. Valitsus täpsustas, et juhiste andmise pädevust võidakse kasutada eelkõige Euroopa vahistamismääruse tegemise proportsionaalsuse hindamisel.

- 78 Tuleb tõepoolest märkida, nagu väitis Saksamaa valitsus, et Saksa õiguses on ette nähtud tagatised, mis võimaldavad piirata juhiste andmise pädevust, mis on justiitsministeeriumil prokuratuuri suhtes, mistõttu on juhud, mil seda pädevust võidakse kasutada, äärmiselt harvad.
- 79 Nii märkis see valitsus esiteks, et prokuratuuri tegevusele kohaldatav seaduslikkuse põhimõte võimaldab tagada, et võimalikud individuaalsed juhised, mida ta võib saada justiitsministeeriumilt, ei saa mingil juhul ületada seaduses ja õiguses ette nähtud piire. Schleswig-Holsteini liidumaa ja Saksimaa prokurörid on pealegi riigiteenistujad, keda ei saa ametist tagandada pelgalt juhiste järgimata jätmise tõttu. Teiseks märkis see valitsus, et Schleswig-Holsteini liidumaal peab ministeerium prokuratuuridele juhised andma kirjalikult ning edastama need liidumaa parlamendi presidendile. Saksimaal näeb selle liidumaa valitsuse koalitsioonilepe ette, et selle justiitsministeeriumi pädevust anda juhiseid ei kasutata enam teatud arvul üksikjuhtudel seni, kuni see lepe on jõus.
- 80 Siiski tuleb tõdeda, et sellised tagatised, isegi kui need on olemas, ei võimalda mingil juhul täielikult välistada, et Euroopa vahistamismääruse tegemise otsuse puhul, mille on teinud selline prokuratuur nagu põhikohtuasjades, on üksikjuhul saadud asjassepuutuva liidumaa justiitsministeeriumilt juhiseid.
- 81 Kõigepealt, kuigi põhimõtteliselt ei pea asjaomane prokuratuur seaduslikkuse põhimõtte kohaselt ilmselt õigusvastast ministeeriumi juhust järgima, tuleb märkida, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 76, on selle ministeeriumi õigust anda juhiseid tunnustatud GVG-s ning viimases ei ole täpsustatud selle õiguse kasutamise tingimusi. Seega ei takista selle põhimõtte olemasolu iseenesest liidumaa justiitsministeeriumil mõjutada kaalutlusõigust, mis on selle liidumaa prokuratuuridel, kui nad otsustavad teha Euroopa vahistamismääruse; Saksamaa valitsus pealegi kinnitas seda Euroopa Kohtu istungil.
- 82 Edasi, kuigi teatavates liidumaades nagu Schleswig-Holsteini liidumaa peavad ministeeriumi juhised olema kirjalikud, siis nagu rõhutatud eelmises punktis, on need siiski GVG kohaselt lubatud. Lisaks ilmnes Euroopa Kohtu istungil peetud aruteludest, et seaduse üldist sõnastust arvestades ei saa mingil juhul välistada, et juhiseid võidakse anda suuliselt.
- 83 Viimaks, mis puudutab Saksimaad, siis tuleb tõdeda, et kuigi praegu on täitevvõim otsustanud teatud üksikjuhtudel juhiste andmise pädevust mitte kasutada, ei kata see tagatis ilmselt kõiki juhtumeid. Igal juhul ei ole seda tagatist seadusesse kirja pandud, mistõttu ei saa välistada, et seda olukorda võidakse tulevikus poliitilise otsusega muuta.
- 84 Ent nagu märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 73, ei võimalda oht, et täitevvõim võib üksikjuhtumil sellist mõju prokuratuurile avaldada, tagada, et prokuratuur vastab oma ülesannete täitmisel Euroopa vahistamismääruse tegemiseks käesoleva kohtuotsuse punktis 74 nimetatud tagatistele.
- 85 Seda kaalutlust ei sea kahtluse alla asjaolu, nagu väitis Saksamaa valitsus Euroopa Kohtu istungil, et asjaomane isik võib selliste prokuratuuride, nagu on käsitletud põhikohtuasjas, otsuse teha Euroopa vahistamismäärus Saksamaa pädevates kohtutes vaidlustada.
- 86 Selle valitsuse teavet arvestades ei ilmne nimelt, et sellise õiguskaitsevahendi olemasolu võib iseenesest kaotada prokuratuuride puhul ohu, et nende otsused allutatakse Euroopa vahistamismääruse tegemisel justiitsministeeriumi individuaalsetele juhistele.
- 87 Nimelt, kuigi selline õiguskaitsevahend võimaldab tagada, et prokuratuuri ülesannete täitmine on allutatud *a posteriori* kohtuliku kontrolli võimalusele, on justiitsministeeriumi individuaalsete juhiste andmine prokuratuuridele Euroopa vahistamismääruse tegemisel igal juhul endiselt Saksa seadusega lubatud.

- 88 Eeltoodust tuleneb, et kuna põhikohtuasjades asjasse puutuvate prokuratuuride puhul esineb oht, et täitevvõim mõjutab neid Euroopa vahistamismääruse otsuste tegemisel, siis ei vasta need prokuratuurid ühele tingimusele, mis on nõutud raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses „vahistamismääruse teinud õigusasutuseks“ kvalifitseerumiseks, see tähendab nõue, et esineb tagatis, et nad tegutsevad vahistamismääruse tegemisel sõltumatult.
- 89 Käesolevas asjas ei oma selles suhtes käesoleva kohtuotsuse punktis 73 esitatud põhjustel tähtsust see, et põhikohtuasjades Euroopa vahistamismääruste tegemisel ei andnud Lübecki ja Zwickau prokuratuurile asjassepuutuvate liidumaade justiitsministeeriumid individuaalseid juhiseid.
- 90 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimustele vastata, et raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses mõistet „vahistamismääruse teinud õigusasutus“ tuleb tõlgendada nii, et see ei hõlma liikmesriigi prokuratuure, mille puhul esineb oht, et Euroopa vahistamismääruse tegemist puudutava otsuse raames saab ta otseselt või kaudselt selliselt täitevvõimult nagu justiitsministeerium individuaalseid korraldusi või juhiseid.

Kohtukulud

- 91 Kuna põhikohtuasjade poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustavad kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohtud. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. Liita kohtuasjad C-508/18 ja C-82/19 PPU kohtuotsuse tegemiseks.
2. Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta, muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK, artikli 6 lõike 1 tähenduses mõistet „vahistamismääruse teinud õigusasutus“ tuleb tõlgendada nii, et see ei hõlma liikmesriigi prokuratuure, mille puhul esineb oht, et Euroopa vahistamismääruse tegemist puudutava otsuse raames saab ta otseselt või kaudselt selliselt täitevvõimult nagu justiitsministeerium individuaalseid korraldusi või juhiseid.

Allkirjad